

Hoe financieren we de uitvoering van het Klimaatakkoord?

PAUL PICAULY
Programma Energie
paul.picauly@vng.nl

FRANK BOUWKAMP
Afdeling Financiën
frank.bouwkamp@vng.nl

Deze sessie wordt **opgenomen**

Wilt u op de **e-mail verzendlijst** over het onderzoek of deze presentatie downloaden, ga naar <https://tinyurl.com/ka5nov>

Opzet van deze sessie

Programma

1. Achtergrond onderzoek
2. Kaders artikel 2 Financiële-verhoudingswet („wat zit wel in het onderzoek en wat niet”)
3. Opzet en resultaten veldwerk AEF opgeleverd aan ROB
4. Hoe nu verder

Praktische zaken

- U kunt ons zien en horen, maar wij u niet
- Interactie via de chat en poll maakt onderdeel uit van de presentatie, wij kondigen dit aan
- Als u reageert: noem graag ook uw organisatie

Achtergrond onderzoek

Achtergrond onderzoek (1/4)

Besluit buitengewone Algemene Ledenvergadering

In 2018 benoemt de BALV drie randvoorwaarden om het KA uit te kunnen voeren (reikwijdte en tempo):

1. Gemeenten krijgen de juiste bevoegdheden en doorzettingsmacht om hun regierol ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren.
2. Het tempo waarin gemeenten met de uitvoering aan de slag kunnen is afhankelijk van de mate waarin de energietransitie haalbaar en betaalbaar is voor de samenleving. De gemeenten staan voor een zorgvuldig proces.
3. Een vergoeding voor de toename in uitvoeringslasten voor gemeenten.

Achtergrond onderzoek (2/4)

Afspraak Klimaatakkoord

„Hoe de extra uitvoeringskosten voor gemeenten (met name de kosten voor de wijkgerichte aanpak) er na 2021 uitzien, is nog onzeker. [Rijk en VNG vragen ROB] om dit inzichtelijk te maken middels een artikel 2-onderzoek [...]. Het onderzoek moet voor 2021 gereed zijn. De uitkomsten worden door zowel de Rijksoverheid als de VNG overgenomen. Dit onderzoek maakt deel uit van een breder onderzoek naar de mogelijk extra uitvoeringslasten van de decentrale overheden.”

- Verbreed naar alle drie decentrale overheden
- Kosten na 2021, dus 2022-2030
- ROB gekozen als ‘onafhankelijke derde partij’

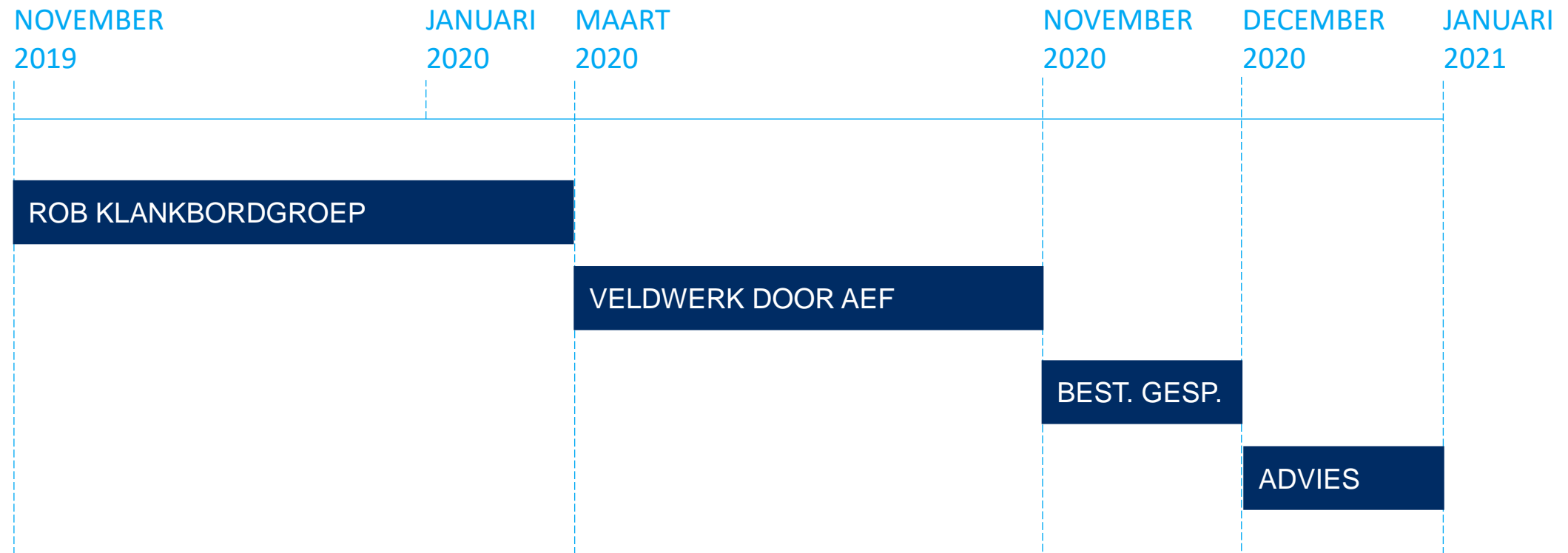
Achtergrond onderzoek (3/4)

Formele adviesaanvraag BZK en decentrale overheden aan ROB

1. *„Inzicht in de extra uitvoeringslasten [...].”*
2. *„Reflectie door de [ROB].”*
3. *„Advies van de ROB via welke bekostigingswijze de extra uitvoeringslasten opgevangen kunnen worden en welke (beleids- of sturings) opties er zijn om de uitvoering zo efficiënt mogelijk vorm te geven [...].”*

Achtergrond onderzoek (4/4)

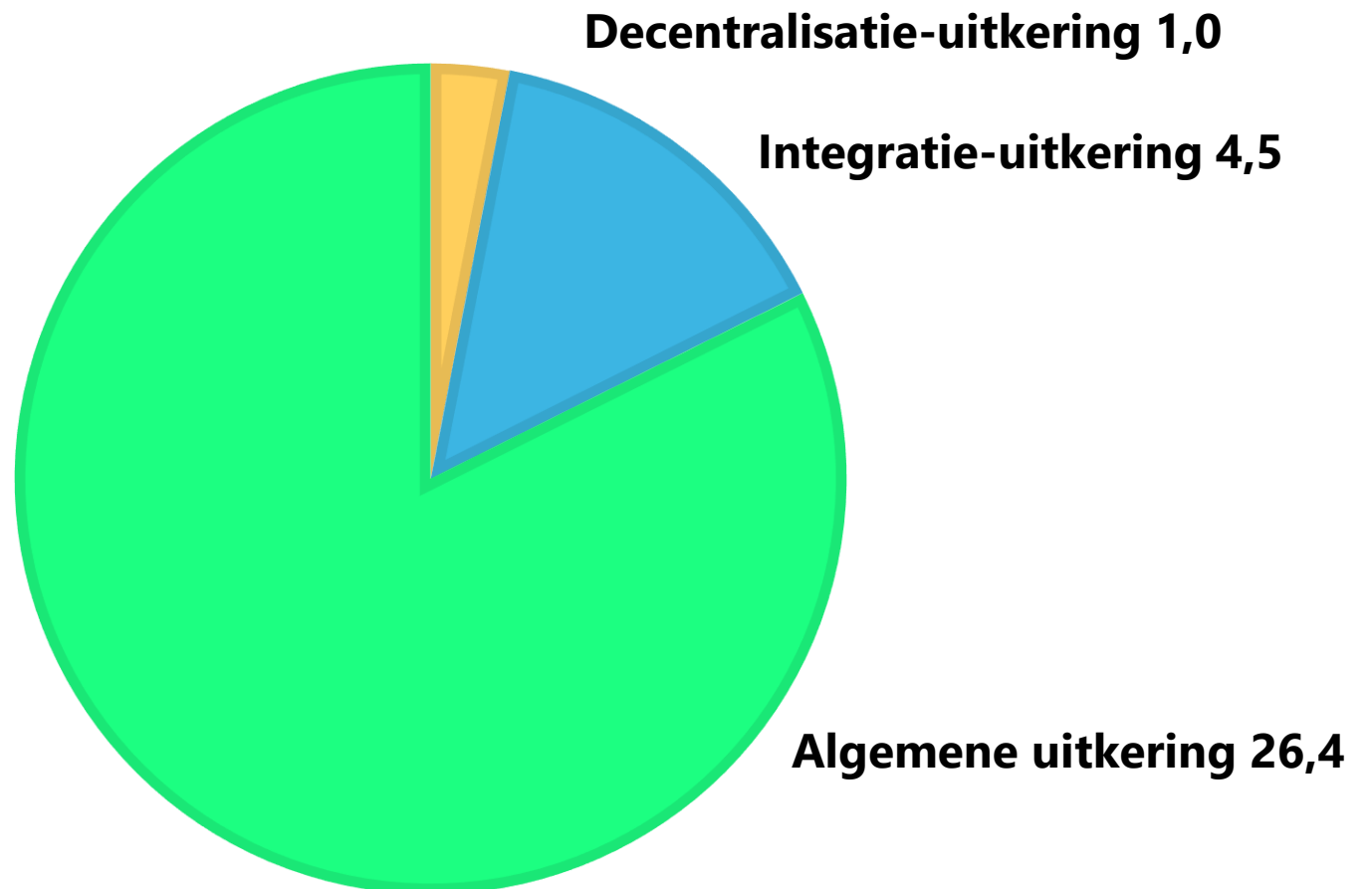
Planning 2020

Kaders artikel 2 Financiële-verhoudingswet **„Wat zit wel in het onderzoek en wat niet”**

- Basis is vastgelegd in de Financiële verhoudingswet (art. 5)
- Geen **bestedingsverplichting** (art 6.2)
- **Omvang** wijzigt door:
 - Taakmutaties
 - Normeringssystematiek
 - Kabinetsingrepen
- Bevat
 - **Algemene** uitkering
 - **Decentralisatie** uitkeringen
 - **Integratie** uitkeringen

Specifieke uitkeringen

- **Geen** onderdeel van het **Gemeentefonds**:
Apart op de begroting van ministeries
- Gekoppeld aan bepaald doel:
Bestedingsverplichting
- **Verantwoordingsverplichting** door Gemeenten
- 2010: 35 specifieke uitkeringen, €9 mrd
2017: 16 specifieke uitkeringen, €6,5 mrd

Wat staat er in artikel 2?

- 1) Indien beleids**voornemens** van het Rijk leiden tot een **wijziging** van de **uitoefening** van taken of activiteiten door provincies of gemeenten, wordt in een afzonderlijk onderdeel van de bijbehorende toelichting met redenen omkleed en met **kwantitatieve gegevens gestaafd**, welke de **financiële gevolgen** van deze wijziging voor de provincies of gemeenten zijn.
- 2) In de toelichting wordt tevens aangegeven via **welke** **bekostigingswijze de financiële gevolgen** voor de provincies of gemeenten kunnen worden opgevangen.
- 3) Over de toepassing van het eerste en tweede lid vindt tijdig overleg plaats met Onze Ministers.

Artikel 2 Financiële verhoudingswet

- Meest gehoorde misvatting:
 - "*welke bekostigingswijze*" ≠ er komt dekking
- Interpretatie van "*wijziging van **uitoefening** van taken*"

Aandachtspunten

- Scope onderzoek: **uitvoeringskosten**
 - Daadwerkelijke kosten van bv. aanleg warmtenet wordt niet meegenomen
- Rijk is niet verplicht **extra middelen** te geven
- Klimaatakkoord: veel **resultaatsafspraken**, weinig verplichtingen
 - Hoe meet je dat?
- ROB onderzoekt ook **efficiencyvoordelen**
 - Wringt met gemeentelijke autonomie
 - Risico dat die efficiencyvoordelen als bezuiniging wordt ingeboekt

ENQUÊTE

Waar ligt voor u de nadruk in de uitvoering van het Klimaatakkoord?

Opzet en resultaten veldwerk AEF opgeleverd aan ROB

Opzet veldwerk

ROB heeft AEF ingehuurd, VNG betrokken maar geen opdrachtgever

Aanpak AEF

1. *„Taken identificeren — Lijst van taken opstellen middels: documentanalyses, interviews, werksessies.”*
Voorbeeld: interview directeur NPRES, werksessie bij VNG
2. *„Dieptestudies — Eerste raming inzet en personen middels: interviews, documentanalyses”*
Meerdere gesprekken in: Rotterdam, Utrecht, Eindhoven, Tilburg, Groningen, Nijmegen, Heerhugowaard, Peel en Maas, Wageningen, Goes, Urk, Olst-Wijhe; Zuid-Holland, Overijssel, Fryslân; Amstel, Gooi & Vecht, Vallei & Veluwe
3. *„Uitvraag en validatie — Toetsing uitkomsten dieptestudies middels: online enquête, werksessie”*
Cijfers zijn van 12 gemeenten en gevalideerd door 217 gemeenten
4. *„Rapportage”*

Resultaten veldwerk

Bevindingen AEF (disclaimer volgt!)

- AEF heeft rapport opgeleverd aan ROB, zie nieuwsbericht met link rapport op www.vng.nl/energie
- *„De jaarlijkse extra kosten voor gemeenten worden geraamd op € 479 tot € 522 miljoen in 2022, oplopend € 771 tot € 953 miljoen in 2030.”*
- *„In totaal onderscheiden we 28 nieuwe of (sterk) geïntensiveerde taken voor gemeenten. In 2024 (het meest ‘doorsnee’ jaar in de periode) hebben ze gemiddeld 14 tot 17 extra fte nodig. Dat is een gewogen gemiddelde van 86 – 100 fte extra voor G4-gemeenten, 39 – 43 extra voor de G40, 17 – 19 extra voor middelgrote gemeenten en 8 – 9 extra voor kleine gemeenten. Daarnaast zijn er substantiële materiele kosten, vooral voor technisch onderzoek.”*

Disclaimer

We zijn er nog niet

- Cijfers moeten geen eigen leven leiden: ROB moet er nog iets van vinden en uiteindelijk moeten we erover in gesprek met kabinet
- Er is meer nodig (drie randvoorwaarden BALV)
- Gemeenten, provincies, waterschappen e.a. konden nog reageren naar ROB (tot 1 november)

Lijn VNG

VNG neemt kennis van rapport en ziet advies ROB tegemoet (we reageren inhoudelijk via de klankbordgroep)

ENQUÊTE

Herkent u zich in de resultaten tot nu toe?

Hoe nu verder

CHATVERZOEK

Waarvoor vraagt u aandacht in het vervolggesprek?

Vervolgproces en aandachtspunten

Vervolgproces

- Bestuurlijke gesprekken ROB over bevindingen (november)
- Antwoord ROB op de drie adviesvragen (december)
- Buitengewone ALV (februari 2021)
- Verkiezingen (maart 2021)
- Gesprek nieuw kabinet (n.n.b.)

Aandachtspunten

- Periodiek herijken noodzakelijk
- Factoren berekening uitvoeringslasten
- Efficiëntieslagen in opdracht ROB
- Onzekerheden in het akkoord
- Inhoud (versnipperde RES, ondersteuningsprogramma's, doelgroepenvervoer/mobiliteit)

Reacties in de chatomgeving

Hoe financieren we de uitvoering van het Klimaatakkoord?

PAUL PICAULY
Programma Energie
paul.picauly@vng.nl

FRANK BOUWKAMP
Afdeling Financiën
frank.bouwkamp@vng.nl

Deze sessie wordt **opgenomen**

Wilt u op de **e-mail verzendlijst** over het onderzoek of deze presentatie downloaden, ga naar <https://tinyurl.com/ka5nov>